

Kunnskapsmangel?

I det siste har vi sett nye debattinnlegg om turveier og friområder i Stavanger. Politiker Karl W. Sandvig og Torgeir H. Persett gir inntrykk av at kommunal arealplanlegging er en forhandlingsprosess med grunneiere. Planformål skal etter loven utelukkende fastsettes ut fra hva som er «til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner».

Men grunneiere har høringsuttalelsesrett, ingen forhandlingsrett.

Begrepet forhandling tilhører ekspropriasjonsinstrumentet, hvorefter det først skal forhandles om gjennomføring. Virkemidler her er ikke planjusteringer, men en reell forhandling om frivillig opparbeidelse, bruksrettskompensasjon, arealutkjøp, makeskifte etc.

Åpningen for planendringer som foreslås politisk, kan kun begrunnes med at en vil rette opp tidligere feilvurderinger – eller taktisk innarbeidede forhandlingskort – som ikke skulle vært der i første omgang.

Planfaglig lovlige begrunnelser

For øvrig synes det som om synsere, administrasjonsansatte og politikere som Eli N. Aga, ikke har forstått hva som er planfaglig lovlige begrunnelser for planformål. Er politikeres begrunnelse for en turvei ikke planfaglig relevante, vil heller ikke planen sivilrettslig kunne hjemle ekspropriasjon.

Vedrørende forhandling anbefales å lese Sivilombudsmannens 1500-114.

Så må Aga gjerne ønske seg annemanns eiendom. Stavanger kommune kan fritt forhandle om kjøp eller bruksretter. Søker kommunen en ekspropriasjonstillegning, er det lovregulert. Persett siterer

fra oreigningsloven, men har heller ikke forstått hva som, i lovens forstand, menes med «tvillaust meir til gagn enn skade». Persett skriver: «Om noen skulle være i tvil; en turvei – helt nederst langs sjøen på de store eiendommene i Gauselvågen – vil være atskillig mer til gagn enn skade.»

Min anbefaling til Aga og Persett er at de leser kapitlene om nullalternativet, helsevirkninger av økt gang- og sykkeltrafikk og kalkulasjonsrenten i «Håndbok V712, Konsekvensanalyser». Det er et dokument som forklarer metodikken som ligger bak hvilke prosjekter som vil være samfunnsmessig lønnsomme. Kun slike prosjekter vil fylle lovverkets «tvillaust meir til gagn enn skade».

Verdien av nytten

Skal en ny turvei fylle kravet, må verdien av nytten – verdien av økt turaktivitet – «tvillaust» være større en den skade som utløses. Som nytte kommer kun ytterligere turaktivitet til vurdering. For samfunnet ligger det ingen helsemessig effekt i å flytte turgåere fra andre turveier inn i private hager – uansett hvor urettferdig noen måtte mene dagens private bruk er. Er skaden og verdifallet stort, må mye ytterligere turaktivitet utløses.

De tellinger som er gjort på de turveier kommunen selv mener er sammenlignbare, gir ingen holdepunkter for at tilstrekkelig aktivitet vil kunne utløses. Om det ser annerledes ut om 50 år er det, etter loven, først relevant da.

Mangel på kunnskap burde være til ettertanke!

Mitt svar til Ellingsen – SA 24.03.2015:

Turvei til glede og opplevelse.

Jeg medgir gjerne å ha brukt den folkelige betydningen av begrepet tvillaus i mitt innlegg om turveien i Gauselvågen den 12. mars. Det har noe med historien å gjøre, og hvor i prosessen vi nå er. Olaf I Ellingsen og jeg ser nok ulikt på saken fordi våre utgangspunkt er svært ulike. Jeg har i førti-femti år sett en utvikling på tross av lovverk og klare planer, han har i ettertid kjøpt seg bolig her.

Ideen om Gauselvågen for rekreasjon er utgammel, og reguleringsplaner er vedtatt opptil flere ganger. Sakens ulike sider er mer enn grundig belyst og gjennomdrøftet. I stort er den mosjon og den opplevelsen en turvei åpner for, helsebringende. Det må kunne betraktes som en tvillaus allment akseptert sannhet.

Det er rett at Oreigningslovens § 2 om «tvillaust meir til gagn enn skade» gjelder ved all ekspropriasjon. Men med den oppmerksomheten turveisaken over mange år har fått, må vi anta de avveininger loven krever, er gjort ved reguleringsbehandlingene. Dette er allment. Statens Vegvesens håndbok om konsekvensanalyser ved veibygging endrer lite på det. I Gauselvågen blir det ikke bare snakk om å flytte turgåere til bedre opplevelser ved sjøen, men også å øke deltakelsen. Utbyggingen av bydelen tilsier også det.

En annen og vesentlig side ved saken er at strandsonen i dette landet ble gjort hellig for allmenheten allerede på 1960-tallet. Høyesterett har i så måte avsagt flere dommer til allmuens fordel, også på bolig-eiendommer. Retten har fastslått at i strandsonen må hytte- og boligeiere tåle å ha folk tettere på seg enn andre steder. Gauselvågen - som ikke er byens mest trangbodde område akkurat – er neppe noe unntak. Turveisaken er gjennomdrøftet og konkludert for flere år siden, nå gjenstår det bare å få gjennomført!